

شرح اصول فقه

(جلد اول)

با ویراستاری جدید

www.ketab.ir

استاد محمد رضا مظفر

علی محمدی

سرشناسه	:	محمدی علی، ۱۳۳۷-
عنوان و نام پدیدآور	:	شرح اصول فقه، استاد محمد رضا مظفر / علی محمدی .
مشخصات نشر	:	قم دارالفکر، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری	:	۳۸۸ ص .
شابک	:	ISBN : ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۱۲-۲-۲
	:	(دوره) ISBN : ۹۷۸-۹۶۴-۲۶۱۱-۷۶-۸
وضعیت فهرست نویسی	:	فیفا .
موضوع	:	اصول فقه- قرن ۸ ق .
رده بندی کنگره	:	۶۰۲۸ الف ۶ م / ۱۵۵ BP
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۱۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۸۷۱- ۷۸ م

انتشارات دارالفکر
تاسیس ۱۳۳۶

مؤسس: مرحوم حضرت حجة الاسلام والمسلمین
آقای حاج سید عبدالحمید مولانا (ره)

شرح اصول فقه (جلد اول)

مؤلف: علی محمدی

ناشر: انتشارات دارالفکر

چاپخانه: نگین - قم

نوبت چاپ: نوزدهم، ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۰۱۲-۲-۲ ISBN 978-964-6012-20-2

شابک دوره: ۹۷۸-۹۶۴-۲۶۱۱-۷۶-۸ ISBN 978-964-2611-76-8

دفتر مرکزی: قم، خیابان شهدا (صفائیه)، مجتمع تجاری صفائیه، طبقه سوم

تلفن: ۳۷۷۴۳۵۴۴-۳۷۷۳۳۶۴۵ فاکس: ۳۷۷۳۸۸۱۴

دفتر تهران: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری،

روبه روی اداره پست، پلاک ۱۲۴ واحدیک تلفن: ۶۶۴۰۸۹۲۷-۶۶۴۰۹۳۵۲

www.darolfekr.ir کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است info@darolfekr.ir

هرگونه تکثیر از تمام یا قسمتی از این اثر بصورت حروفچینی یا عکسبرداری، چاپ مجدد، چاپ افست، پلی کپی و انواع دیگر چاپ بدون اجازه کتبی ناشر شرعاً جایز نمی باشد و پیگرد قانونی به همراه خواهد داشت.

فهرست مطالب

<p>وقوع ترادف و اشتراك لفظی ۶۸</p> <p>۱۴. حقیقت شرعی ۷۶</p> <p>المقصد الاول: مباحث الالفاظ ۹۵</p> <p>باب اول: مشتق ۹۹</p> <p>۱. مراد از مشتق چیست؟ ۱۰۱</p> <p>۲. آیا نزاع در مشتق در اسم زمان هم جاری است ۱۰۵</p> <p>۳. اختلاف مشتقات به خاطر اختلاف مبادی آنها ۱۰۷</p> <p>۴. استعمال مشتق به لحاظ حال تلبس، همیشه حقیقت است ۱۰۹</p> <p>باب دوم: اوامر ۱۱۳</p> <p>مبحث اول: ماده امر ۱۱۳</p> <p>۱. معنای ماده امر ۱۱۳</p> <p>۲. اعتبار علو در امر ۱۱۶</p> <p>۳. دلالت لفظ امر بر وجوب ۱۱۸</p> <p>مبحث دوم: صیغه امر یا هیئت امر ۱۲۰</p> <p>۱. معنای صیغه امر ۱۲۰</p> <p>۲. ظهور صیغه امر در وجوب ۱۲۴</p> <p>۳. تعبدی و توصلی ۱۳۰</p> <p>۴. اطلاق صیغه امر و عینیت ۱۴۳</p> <p>۵. اطلاق صیغه و تعینیت ۱۴۴</p>	<p>پیش گفتار ۷</p> <p>المدخل ۱۱</p> <p>تعریف علم اصول فقه ۱۲</p> <p>دلیل اجتهادی و فقهاتی ۱۶</p> <p>موضوع علم الاصول ۱۷</p> <p>مقدمه ۲۱</p> <p>۱. حقیقت وضع ۲۱</p> <p>۲. واضح کیست؟ ۲۲</p> <p>۳. وضع تعینتی و تعینی ۲۴</p> <p>۴. اقسام وضع (به لحاظ موضوع له) ۲۴</p> <p>۵. امکان یا استحاله قسم رابع ۲۸</p> <p>۶. وقوع قسم الثالث ۳۰</p> <p>وضع در حروف عام و موضوع له خاص ۳۸</p> <p>۷. استعمال حقیقی و مجازی ۴۱</p> <p>۸. دلالت تابع اراده است ۴۳</p> <p>۹. وضع شخصی و نوعی ۴۷</p> <p>۱۰. وضع مرکبات ۴۹</p> <p>۱۱. علامات حقیقت و مجاز ۵۱</p> <p>۱۲. اصول لفظی ۵۹</p> <p>۱۳. ترادف و اشتراك ۶۷</p> <p>امکان ترادف و اشتراك لفظی ۶۸</p>
--	--

۴. حجیت عام مخصص در باقی ۲۷۵
۵. آیا اجمال مخصص در عام سرایت می‌کند ۲۷۸
۶. عمل به عام قبل از مخص از مخصص جایز نیست ۲۹۸
۷. آیا عدد ضمیر به بعضی از افراد عام موجب تخصیص عام می‌گردد؟ ۳۰۱
۸. تقیید استننا بر جمله‌های متعدد ۳۰۶
۹. تخصیص عام با مفهوم ۳۱۱
۱۰. تخصیص قرآن به وسیله‌ی خیر واحد ... ۳۱۵
۱۱. دوران بین تخصیص و نسخ ۳۲۰
- باب ششم: مطلق و مقید** ۳۲۳
- مسأله اول. معنای مطلق و مقید ۳۳۳
- مسأله دوم. اطلاق و تقیید ملازم‌اند ۳۳۸
- مسأله سوم. اطلاق در جملات ۳۴۰
- مسأله چهارم. آیا اطلاق ناشی از وضع است؟ ۳۴۲
- مسأله پنجم. مقدمات حکمت ۳۶۰
- مسأله ششم. مطلق و مقید متنافی‌اند ۳۷۱
- باب هفتم: مجمل و مبین** ۳۷۵
۱. تعریف مجمل ۳۷۵
۲. تعریف مبین ۳۷۶
۳. اقسام مجمل ۳۷۶
۴. اقسام مبین ۳۷۶
۵. موجبات اجمال ۳۷۷
۶. نسبیّت مجمل و مبین ۳۸۰
۷. مواضع مشکوک ۳۸۰
- تنبیه و تحقیق ۳۸۴
۶. اطلاق صیغه و وجوب نفسی ۱۴۵
۷. الفور والتراخی ۱۴۶
۸. المرة والتکرار ۱۵۰
۹. نسخ الوجوب ۱۵۵
۱۰. الامر بشیء مرتین ۱۵۷
۱۱. دلالت امر به امر بر وجوب ۱۵۹
- خاتمه تقسیمات واجب ۱۶۲
۱. مطلق و مشروط ۱۶۲
۲. معلق و منجز ۱۶۴
۳. اصلی و تبعی ۱۶۷
۴. تخییری و تعیینی ۱۶۸
۵. عینی و کفایی ۱۷۲
۶. واجب موسع و مضیق ۱۷۴
- باب سوم: نواهی** ۱۸۱
۱. ماده نهی ۱۸۳
۲. صیغه نهی ۱۸۵
۳. ظهور صیغه نهی در تحریم ۱۸۶
۴. مطلوب از نهی چیست؟ ۱۸۸
۵. دوام و تکرار یا مره ۱۹۰
- باب چهارم: مفاهیم** ۱۹۳
۱. معنای کلمه مفهوم ۱۹۳
۲. نزاع در حجیت مفهوم ۱۹۶
۳. اقسام مفهوم ۱۹۷
- باب پنجم: عام و خاص** ۲۵۵
۱. الفاظ عموم ۲۶۱
۲. مخصص متصل و منفصل ۲۶۶
۳. استعمال عام در باقی مانده مجاز است یا حقیقت؟ ۲۷۱

پیش‌گفتار

هر علمی، در بدو ظهور و پیدایش، بسان نوزادی ناتوان است که در دامان پر مهر مادری مهربان متولد شده و پیوسته تحت مراقبت وی قرار می‌گیرد تا در آینده‌ای طولانی و با تلاش‌های مداوم والدین، جوانی قوی و نیرومند گردد.

علوم و دانش‌ها، در آغاز، از مغز یک یا چند دانشمند بزرگ، به وسیله الهامات غیبی، تراوش نموده، به وجود می‌آیند. آن‌گاه، در بستر زمان، به دست توانای باغبانان بزرگ باغ علم، قهرمانان نامی سلجقه دانش و اندیشمندان بزرگ جهان آگاهی، پرورش یافته و گام به گام، مراحل تکاملی خود را طی می‌نمایند. این تکامل برای ما انسان‌ها ایستایی نداشته و تابی‌نهایت، ادامه دارد.

علم شریف و فن ارزشمند اصول فقه نیز از این قانون کلی پیروی می‌کند. این علم، از جمله علوم اسلامی بوده و در دامان پاک آیین آسمانی اسلام طلوع نموده و بنیانگذاران اصلی آن، پیشوایان معصوم شیعه، به‌ویژه امام باقر و امام صادق علیهما السلام هستند که خود فرموده‌اند: «علینا القاء الاصول و علیکم بالترفع».

پس از ایشان، در طول تاریخ، این علم، به دست توانای محققان فرزانه و عالمان نام‌آور، سیر تکاملی خود را ادامه داده تا آن‌جا که ما امروز شاهد عالی‌ترین و درخشان‌ترین مراحل تعالی آن هستیم.

بسیار بعجاست که در این مقام، فهرست گونه، نام مشاهیر علمای این فن را - که در این نوشتار، از کتاب‌های آنان استفاده‌های فراوانی برده‌ایم و به تناسب، کلماتی را از آنان نقل نموده و زینت کتاب خویش ساخته‌ایم - یادآور شویم؛ زیرا که «عند ذکر الصالحین تنزل الرحمة».